

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve polcvrva». Narodna poslovica.

Oglaš, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbe, oglaš itd. šalju se računom ili položnicom poštom. Medicinice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, nek se javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvan napise «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne-frankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, } na godinu
6 K za sjake, }
ili K 6 — odn. K 3 — na pol godine.

Izvan carvine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Gijula br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svrta svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavačelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krimpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
"Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru.

Zahitjevi

hrvatsko-slovenskih zastupnika u istarskom saboru.

U predposljednjem broju probčili smo predloge naših zastupnika, što su jih postavili zastupnikom talijanske stranke:

Svak, ko pozna odnošaje u pokrajini i ko pozna i malo parlamentarno življenje u drugih saborih monarhije Habsburga, te jih pripisodablja s onim u istarskom saboru; svak, ko ima trobu pravdoljubivosti u sebi, te se ošlanja ma samo i na prirodne zakone; svaki, ko pozna temeljne državne zakone u ovoj političkoj monarhiji, i ustanove Istarskoga zemaljskoga i poslovnoga reda: za šam istarski sabor; — svak mora nesamo viditi, da su odnošni zahtjevi naših zastupnika do skrajnje mjere umjereni, nego se također zgražajuć mora pitati: kako je moguće, da se onakve zahtjeve mora postavljati, odnosno, zar je zbilja moguće, da hrvatsko-slovenski zastupnici još ni danas, u posljednjoj godini devetnaestoga vieka, neimaju onoga, što svojim predložji zahtjevaju??

Zar je moguće, — da oni neimaju nebu nje noga prava u saboru i svojim pokrajine svojim jezikom, jezikom svojih izbornika, jezikom velike većine pučanstva te pokrajine?

Podlistak

Istrani. — Hrvati u tudjini.

Poznata je činjenica, kako naša prenapućena Katavščina ne može da prehrani svih nas, pak zato mnogi moraju ići po svijetu i u daleke krajeve, da što zasluže i od pristadka pošalju koji gros kući. Naših Kastavčana ima rasjanih gotovo po svih stranah svijeta. Hiedki su ipak oni, koji se za uvijek odvrnu od svoje rodbine i domaće rodne grude, nego i u dalekih stranah misle na svoj rodni kraj i često se javu svojoj rodbini ili znanecm

O jednom takvom slučaju nakatili smo ovdje pisati. Prosloga febrara dobio je gospodin Kazimir Jelušić, obćinski glavar u Kastvu, pismo od Kastavca domorodca iz Arabije, koje glasi:

U Adnu 12/2900.

Dragi gospodine!

Evo ja jedan od kastavskoga roda šaljem jedan mali sanduk na našu obćinu. U ovom sanduku ima nešto slika, od Crnaca, iz zapadne Australije, i oružja, kojim

Zar je moguće, da oni neimaju nebu nje noga prava u saboru podnašati upite na bud koga, i predloge bud kakve u svojem jeziku?

Zar je moguće, da jim se nerazdieljuje zakonskih osnova; takodjer u njihovom jeziku?

Zar je moguće, da se ono, što oni govore u saboru ili podnašaju u svojem jeziku, neunaša u stenografske zapisnike?

Zar je moguće, da se podneske stranaka izvan sabora — ako su prisani hrvatski ili slovenski — neprima i nerazpravlja?

Zgražati se moramo i mi kad to pitamo, i zgražajuć se moramo odgovoriti, da si je teško ni misliti, da je ono sve moguće, al da je zalibože živa istina.

I ne samo to, nego je takodjer žalostna istina, da se predsjednik — dočim se podpredsjednika Hrvata nikad nepusti da vodi predsjedništvo — nehrine za pristojno, mirno i nepriečeno razpravljanje, dapače, da se on na prenepristojni način ponaša, i saim najviše nekako uznemiruje i pričeiti hrvatsko-slovenske zastupnike u njihovom saborskom radu; da se članom hrvatsko-slovenskoga kluba, premišlja jih ima skoro trećina svih zastupnika, nebira u saborske odbore; da je upravo nasilničkim postupkom bilo tomu klubu; a tim i celiom hrvatsko-slovenskom narodu u Istri, oteio mjesto člana zemaljskoga odbora iz skupine seoskih obćina; da većina riešava i sama gospodarska i školska pitanja po svojih političko-narodnih nazorih.

I nije možda samo prirodno i zakonito; i samo sobom razumljivo, što zahtjevaju hrvatsko-slovenski zastupnici, nego niti nije ništa nova; nije što zahtjevaju od jučer ili prek-

jučer, od lani ili od predlani. Što zahtjevaju, zahtjevaju oni, bud činom bud riečju, već od godine 1883., skoro 17 godina. Zahtjevaju već toliko vremena javno; glasno i jasno, tako da nije nepoznato nit većini nit predsjedniku; nit onim koji su postavljani da bdiju nad vršenjem zakona i koji su za isto odgovorni pred Bogom, pred vladarom, pred narodom, pred javnošću; pa k niti braći po krvi i jeziku, po nazorih i težnjah u drugih zakonodavnih tijelih.

Njihovi zahtjevi neću se u nebo vapljućih krivica, koje se nanašaju hrvatskomu i slovenskomu narodu u Istri u svakom zasjedanju sabora, i tako rekuć svaki dan sa strane saborske izvršujuće oblasti, to jest zemaljskoga odbora, i drugih više manje autonomnih zemaljskih oblasti. Njihovi zahtjevi idu samo za tim, da jim se omogući ulaz u sabor; da mogu pak u njem, kao predstavnici velike većine pučanstva pokrajine, vršiti svoja prava što jim jih zakon daje, i obavljati svoje dužnosti, koje su na se uzeli, netom su bili izabrani i netom su izbor primili. Njihovimi zahtjevi hoće oni da jim se omogući zastupnički rad, da pak u saboru izriču svoj sud o poslovanju bilo autonomnih bilo državnih oblasti; da podsjećuju jedne i druge na vršenje zakona i na jednakomjerno dijeljenje pravice; da iznašaju krivice što se događaju hrvatskomu i slovenskomu narodu, pa i u obće svim nižim slojevom pučanstva u pokrajini, i da svoje sile za to ulože; da se te krivice odstrane; da iznašaju tegobe i potrebe naroda, i pokazuju na načine i sredstva, kako da se te tegobe odstrane, i potrebam zadovolji.

To i sve ostalo što je skopćano sa časću, pravi i dužnostim zastup-

spodine, počmete sakupljat taj muzej, ja hoću Vam opet šlogod poslati, ako me Bog poživi, iz Afrike. Pak i drugi naš narod, koji je po svijetu, treba da šlogod znamenitoga pošalje, pak po malo do pet šest godina našega naroda djetle može biti naučeno koliko i svakog drugog naroda. Više toga biti hoće koristno njemu i njegovoj rodbini i obćini, u kojoj se rodio. Ako pak ikada dodjem u naše strane, u svoju milu Kastavščinu, hoću Vas pohoditi i donesti na dar različita od prosviete drugih naroda i njihovoga jezika.

Ja sada odlazim u južnu Afriku, pak ako ovo primite, odpišite mi u Port Natal, Durban, South Africa.

Ja bi bio rado poslao i nekoje stvari od veće vrijednosti, ali sam se bojao, da se možda gdje izgube. Nadajte se opet šlogod od mene; ali treba, da počmete, kako sam Vas molio, sakupljati jedan mali muzej. U napried ja hoću Vam takodjer opisivati potanko narode, rude i druge stvari, do kuda može doseći moja pamet.

Oslajem Vas vjerni sluga

Ivan Jurčić.

ničkimi, mogu oni činiti u jeziku svojem, u jeziku svojih izbornika, u jeziku velike većine pučanstva pokrajine, u jeziku hrvatskom ili slovenskom; tamo u tom jeziku mogu to oni činiti, i nesmjedu u drugom. Da to u tom jezik neću, oni bi se iznevjerali načelu, na kojem čvrsto stoje, da najme hrvatski ili slovenski govore u zboru pokrajine, u kojoj Hrvati i Slovencei sačinjavaju veliku većinu pučanstva; oni bi se iznevjerali načelu svojih izbornika; oni bi se iznevjerali sebi i svojim izbornikom; oni bi zatajili svoje najnaravnije i najpoglavitije pravo; oni nebi bili vredni da su zastupnici naroda koji jih je izabrao; oni bi dapače protivnikom hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri dali povoda, da pozivajuć se i na nje, proglasuju Istru talijanskom pokrajinom. Toga oni neće, dok jim je na rameu glava, dok živu, dok dišu.

Oni hoće svoje najprirodnije i najveće, jezikovno pravo, znajuć dobro, da narod koji toga prava neima, prestaje biti narodom svojim, i postaje prikriptom drugoga naroda.

I neće, da njim se samo riećmi, u teoriji, priznaje to pravo — česa njim napokom nit najprejereniji protivnik nemože tajiti nit netaji; nego hoće, da njima se to pravo priznade činom, u praksi, da mogu svoj jezik u istinu rabiti, bez ikakva omedjašenja, bez ikakvih zaprieka, bilo s koje strane, bez ikakva bunjenja ili uznemirivanja. Hoće, da se čuje njihova rieć, bilo govorena bilo pisana; nadajte da dobivaju ono što bilo vlada, bilo zemaljski odbor, bilo saborski odbori, predlažu u razpravu kao odluke ili zakone za narod, u jeziku nesamo manjine nego i većine naroda; da sve to govoreno, pisano,

Ako ove stvari ne dođu u Kastav, pišite na parobrodarsku agenturu Loyda na Rieku. Naslov na sanduku je:

Na Kastavsku obćinu

Kastav

Via Fiume.

Austrija.

— Kad smo čitali ovo pismo, bilo nam je zaista milo pri sreću. Evo, čovjek, koji je preko dvadesetak godina u tudjem svijetu, daleko od domovine i obćine, u kojoj se je rodio, ipak misli na nju i želi joj pomoći i koristiti. A misle li ovako nekoji domaći prodanci „Maćiji“? Misle li oni i nastoje li kako ova poštena duša od Jurčića, da pomognu Kastavščini do blagostanja? Jeli će prodanci pomoći Kastavščini tim, što se duže sa našimi zakletimi neprijateljji Talijani? Jeli će se dielitim obćine Kastavščini pomoći? Ruku na prsa, zavedenci, pak promislite i proučite dobro ovo rodoljubno pismo, koje vam šalje vas domorodac iz daleke tudjine, te dao Bog, da vam otvori oči, da od sada u napred krenete na prvi put, okrenuv, ledju neprijateljem naše lijepe Kastavščine. — Ovo pismo ima i nešto drugoga podučljivoga.

— Kad smo čitali ovo pismo, bilo nam je zaista milo pri sreću. Evo, čovjek, koji je preko dvadesetak godina u tudjem svijetu, daleko od domovine i obćine, u kojoj se je rodio, ipak misli na nju i želi joj pomoći i koristiti. A misle li ovako nekoji domaći prodanci „Maćiji“? Misle li oni i nastoje li kako ova poštena duša od Jurčića, da pomognu Kastavščini do blagostanja? Jeli će prodanci pomoći Kastavščini tim, što se duže sa našimi zakletimi neprijateljji Talijani? Jeli će se dielitim obćine Kastavščini pomoći? Ruku na prsa, zavedenci, pak promislite i proučite dobro ovo rodoljubno pismo, koje vam šalje vas domorodac iz daleke tudjine, te dao Bog, da vam otvori oči, da od sada u napred krenete na prvi put, okrenuv, ledju neprijateljem naše lijepe Kastavščine. — Ovo pismo ima i nešto drugoga podučljivoga.

predlagano pismom ili tiskom od budi koje nadležne strane, bude tiskano u stenografskim zapisnicima; i konačno, da mogu i oni koji nisu u saboru, pojedinci ili skupine ljudi u pokrajini, rabiti u saboru jezik hrvatski ili slovenski, i da se o tom u saboru razpravlja.

Ti zahtjevi su tako naravni, da što naravnijega nemože biti.

Oni su osnovani u temeljnih državnih zakonih, stvorenih po predstavnicih svih naroda za sve državljanje monarhije Habsburga, i posvećenih Njegovim Veličanstvom.

Oni odgovaraju naročitim, za sabor Istre posebice i ponovno izdanim previšnjim odlukom.

Oni se temelje na islarskom zemaljskom i na poslovnom redu za sabor Istre.

Oni su suglasni, pače su i manji, sa onim što se događa u Galiciji, u Češkoj, u Moravskoj, u Tirolu, u Kranjskoj, u Gorickoj, u Dalmaciji — svih kraljevinah ili pokrajinah, u kojih ima više narodnosti, odnosno u kojih ima zastupnika, koje hoće da rabe i u istini rabe u saborih jezik svojih izbornika.

Ko neće da pristane na rečene, i još toli umjerene zahtjeve hrvatsko-slovenskih zastupnika u Istri, taj neće da prizna je ni prirodni, ni temeljni državni zakon, ni odluka Njegovoga Veličanstva, ni istarskoga zemaljskoga ni saborskoga poslovnoga reda Istre; nit hoće onoga za Istru, što je uvedeno u drugih jezikovno mješovitih kraljevinah; — taj neće prava ni zakona; — tomu je načelo i volilo samovolja i nasilje, spojeno sa stanovitom političko-narodnom svrhom.

Jezič kod sudova.

Interpelacija

zastupnika Spiničić, dr. Laginja i drugova, stavljena u sjednici carevinskoga vjeća dne 16. marča 1900. na njegovu preuzvišenost g. ministra pravosuđa.

Dne 4. januara t. g. obrđavala se kod c. k. trgovačkog suda u Trslu razprava o jednom pravno-priepornom pitanju, o čemu bijaše prije podnesena slovenski pisana obdužba i na istu slovenski odgovor. Obje stranke, koje su tražile svoje pravo, bijahu slovenske i njihovih zastupnici Slovenici. Kao takovi zahtijevali su, da se izključe iz sudbenog dvora oni članovi, koji nepoznaju slovenski jezik. Predsjednik sudbenog dvora nastojao je pridobiti stranke i njihove zastupnike za to, da bi se razprava vodila u talijanskom ili njemačkom jeziku.

Jurčić-evo iz Arabije piše na občinskoga glavarova pismo i šalje sanduk pod hrvatskim naslovom. Nije on radio izvana na listu ni talijanski ni engleski jezik, nego čisto hrvatski, pak je ipak pismo došlo u prave ruke. A koliko naši misle, da se ni sinu u Pulu ne može pisati hrvatski, jer da bi se pismo izgubilo! — Tko ne poštuje svoj jezik, ne će mu ga poštovat ni drugi.

— Mi smo imali prilike vidjeti pošiljku Jurčićevu. Stvarce su zaista zanimive i poučljive, pa kad bi se ih više moglo sakupiti, bile bi zaista vredne svake pažnje.

Nu do toga može jedino doći ako i drugi naš narod, koji je po svijetu, što god znamenitoga pošalje — kako piše spomenuti Jurčić. Zato preporučamo svakomu, kome dođe ovaj naš dopis u ruke, te se nalazi u prilici, da štogod znamenitoga može sakupiti, da sakupi i pripošalje na občinsko glavarstvo u Kastav, gdje će se čuvati i davati na razgledanje, da našeg naroda diete ne može biti nikada niti jednoga koliko i svakog drugog naroda. Više toga biti hoće korisno njeemu i njegovoj rodbini i obitelji, u kojoj se rodi i čini.

Pošto ovi ne to nehtjedoše privoljeti, prihobio im je predsjednik slijedeću odluku sudbenoga dvora:

Pošto nije moguće kod ovoga suda sastaviti takav sudbeni dvor, u kojem bi svi njegovi članovi poznavali slovenski jezik — razpravljati će se na temelju §. 123. parbenog postupnika sudova pomoću tumača; pošto nije pako moguće odmah naći zaprišeženog tumača, to se odroćuje razprava na koji drugi dan.

Zastupnici stranaka prosvjedovali su proti tumaču, jer se iste upotrebljuje samo kod tuđih jezika, nipošto kod zemaljskih. Razpravu obrđavaje ipak pomoću zaprišeženog tumača dne 30. januara t. g.

Pošto nije tumač govor zastupnika obdužbe vjerno protumačio priznavajući sam, da nije toliko vjest a da bi mogao slovenske govore odmah i točno protumačiti, izključili su zastupnici stranaka tumača, te zahtijevali takav sudbeni dvor, kojeg svi članovi poznaju slovenski jezik. Pošto je na to koli predsjedatelj sudbenog dvora, toli predsjednik trgovačkog suda, uzalud i opetovnd stranke nagovarao, neka se služe talijanski ili njemačkim jezikom, pridobio im je predsjedatelj uslied zaključka sudbenog dvora, da su naši sposobnoga tumača: ti osobi jednog c. k. prislužnika. Ovak nebi jaše pako službeno usposobljenim tumačem, te ga zastupnici stranaka odkloniše izjaviv, da traže stranke kod ovoga suda uzalud svoje pravo, koje njim je zajamčeno ustavnim zakonim i novim postupnikom; te puštile razpravu, da počiva, kaosto i u istinu još i sada počiva.

Obzirom na ovaj pravni slučaj, koji prikazuje jasno odnošaje kod onog c. k. suda, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gosp. ministra pravosuđa sljedeći upit:

Je li voljna njegovu preuzvišenost shodna poduzeti, da se kod c. k. trgovačkog suda u Trslu, odnosno svuda, gdje to odnošaji zahtijevaju, namjesti sudce i pomoćno im osobije, koji poznaju slovenski jezik, a da ne budu stranke prikraćene u svojem pravu ustavno im zajamčenom i da budu sličene od dangubd i troškova.

U Beču, dne 15. marča 1900.

Spiničić, dr. Laginja, Zore, dr. Bulat, Karatnicki, Perić, dr. Krek W. Pfeifers, Pogačnik, dr. Gregorič, Borčić, Barvinski, Povše, dr. Ferjančič, Žičkar, Šupak, dr. Gladyszowski, dr. Klaič.

Frana i Juriba.

Fr. Si Frana i Juriba videl kako su ovi sveti vazmeni blagdani prošli va našoj Kastavščini brez smutnji i nemira.

Jur. Lepo je bilo varamente vreme i dobri ljudi, zač su nas zapustili barufanti i smutljivci.

Fr. Još će bit ako Bog da do mala bolje.

Jur. Ja kada odpru oči i onisti, ki još spe.

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Radi uzkrasnih blagdana zatvoreni su parlament i sabori, te se odmaraju koli-okrunjene glave i njihovih savjetnici toli zastupnici naroda.

Političke krugove u izvan naše monarhije zanima još uvijek predstojećie putovanje cara i kralja Frana Josipa u Berlin.

Austrijским, Slavenom protivni listovi naziru u tom putovanju novi dokaz protuslavenske politike u ovoj poli-monarhije.

Austrijški Niemci pozdravljaju to putovanje sa prijatijem veseljem jer znaju, da će se vladajući krugovi bečki i berlinski ako je moguće još tiesnije vezati. Čestli listovi vrlo su neugodno iznenadjeni radi toga putovanja: pošto znadu, da će jošte većma narasti krila austrijiskim Niemc, te da će oni biti kod budućeg pogadjanja držovitiijimi Bozanim českih zastupnika i njihovih listova jest doduše ponešto opravdana, nu oni ipak nebi imali biti toli malo dušni, da bi ih jedno ovakvo putovanje moglo spraviti izvan ravnotezja.

Glavno glasilo staročeske stranke, praska "Politik" piše, da će opet doći na vladu absolutističko ministarstvo, ako bi Česi nakon neizpunjenih njihovih zahtjeva stupili u poziciju i poprimili se obstrkcije. Mladročesko glasilo "Narodni Listy" žale, što zastupnici česka naroda nisu onako živavi, uztrajni i stalni kao što su njihovih suzemljaci - Niemci. Nama se čini da taj prigovor nije posve opravdan jer su doista zastupnici česka naroda živaviji i uztrajniji nego li zastupnici bilo kojeg drugog slavenskog plemena: Što se tiče živavosti austrijiskih Niemca: valja opaziti, da su ovi bili uvijek ljubimci svih vladā, da imadu oni zagovornika i zastitnika i u najviših krugovih, i da se za njih brinu i zauzimlju dapače i izvanjske vlasti, dočim su austrijški Slaveni ostavljili sebi, bez ikakve zaštite ni obrane:

Srbija. U Biogradu otkrili su u ta mošnjaj zadrugi veće pronevjerjenje, koje se pripisuje bivšem radikalnému ministru Taušanoviću, jednomu od prvaka sriške radikalne stranke. Otkriveni Taušanović nalazi se u tamnici radi umišljenog atentata na razkralja Milana, a sada da će ga staviti pod novu obduzbu radi spomenutog pronevjerjenja.

Rusija. Njemački listovi donose vijest, da će car Nikola mjeseca maja ili junija posjetiti njemačke carske supruge u Gdanskom. Povod tomu sastanku careva, da će biti taj, što će se u ono doba na brodogradilištu u Elbingu u more poriniti jedna njemačka i jedna ruska vojna ladja. Posjetu ruskih velikih knezova u Vatikanu pripisuju politički krugovi veliko znamenovanje.

Engleska. Povodom posjela engleske kraljice Viktorije irskog glavnog grada Dabhina, pišu irski opozicionai listovi vrlo oštro proti svim dosadašnjim englezkim vladam, predbacujuć im, da nisu do sada ništa dobra za Irsku stvorile, dočim i su s njihovom siromašnom domovinom u svakom obziru mačuhinski postupali. Ti listovi nabrajaju, koliko je u Irskoj naroda, od gladi umrlo, koliko se je Iraca morala iz domovine izseliti, koliko su irskoga zemljišta englezki nasilnici siromašnima Irccm uteli.

Pokrajinske:

Iz Pazina pišu nam na bielu subotu: Kako je poznato i vrbicima na krovu crkve sv. Mikule, u Pazinu su se obrđavali uvijek u velikoj crkvi obredi za puk u jeziku pućanstva, to jest hrvatski. Potkojni mgr. Capellari bio je te starodrevne obićaje znatno pomenuo, a sadašnji monsignore stupa dosljedno za njegovim koracima.

Oprezno i postepeno ali neprestano uvadja u crkvu novotarije po duhu i čudi liberalne gospode i njihovih javnih glasila, a na zator drevnih obićaja. Tako je u petak veliki ove godine, odieilo liberalnu gospodu od puka pred oltarom božjim, te se je za nje i njegove, predielele fighe di Maria* držala talijanska propovied: na 4 sata po podne, a za ostalo gradjanstvo seljake druga na 7/ u večer. Ta novotarija je kadra da zlo djeluje na čuvsvo pobožnosti osobito naših seljaka, da ih odatelci od crkve, jer ljudi iz dajega kraja nemogu čekati dok se crkvena pobožnost izvrši okolo 9 sati u večer; pa

po noći vraćati se kućama, više puta po 2. sata-hoda daleko.

Glasa se, da naš monsignore snuje još neku drugu novotariju, da pomuti i tim starodrevne obićaje. Na Markovo i pred Spasovim kod običnih obhoda, sudjelovalo je od pamtiivieka pobožno gradjanstvo pjevajuć litanije i druge molitve u hrvatskom jeziku.

Ove godine reć bi, da se misli aranzirali obhodo sa "Marijinim kćerama", koje da će doći pod zastavom i pjevati talijanski. To bi bilo, ako se obistini, nova demonstracija proti stećenom pravu hrvatskoga jezika, novi pokušaj, da se drevni obićaji okroje, i malo po malo unište. U interesu vjere i crkve, mislimo, da to nebi bilo probitačno, i upozorujemo starješine na crkvenu zapovied: Nihil in vetus. To geslo nemi je samo vriediti kad je na škodu našem jeziku, već i kada mi je na korist, a kraljeve naše obićaje, crkva neće svjedeno nijednog nadri-liberalnog Talijana privući u svoje krilo, kad člo i u samom. Pazina javno govore, se non gavemo il teatro, gavemo le prediche italiane, che xe tutto un*.

Učiteljsko-đržavno kotara Volosko, silje nam slijedeću izjavu: Obzirom na to, da učiteljsko kotara Volosko nvdija potrebu i nužđu u korist, da svi selvoji hrvatsko-slovenskoga pućanstva Istre, a naročito eg. svećenici i eg. učitelji učiteljske žive složno, rade složno za prosvjetu rećenoga pućanstva, tako u istinu, hvala Bogu do sada i rade, poštujuć se među sobom.

Učiteljsvo kotara Volosko* na glavnoj skupštini obrđavanoj u Opatiji dnoe 10. aprila 1900. jednodušno odsudjuje pisanje iz Istre, u brojevih 2, 4, 6, 8, 9 "Učiteljskog Tovarisa": žaleć, što isti list nije ne samo otisnuo, nu niti se osvrtao na svojedobno iz ovog kotara poslana mu dopise i nalazuć svom predsjedničtvu, da ovaj zaključak dade do znanja:

1. Uredničtvu lista "Učiteljski Tovarisa" moleć ga ujedno, da odustane od onakra pisanja;
  2. Predsjedničtvu "Zaveze jugoslovenskih učiteljskih družva";
  3. Učiteljskim družtvom u Istri;
  4. Listovom "Naša Sloga" i "Edinost".
- Učiteljsko-đržavno kotara Volosko. Sv. Matej, 11. aprila 1900.

Predsjednik: Božo Dubrović. Tajnik: Marija Haidinger.

Talijansko uređevanje. Župni ured u Kukuljanskom (hrv. primorje) obratio se hrvatskim dopisom na župni ured u Plomin, radi neke ženitbe. Ovaj mu je odgovorio, latinski nagrdjujuć hrvatska prezimena, a na kvertu napisao adresu: N. 51 "Al venerabile Ufficio Parrocchiale in Cuccigliani, Kukuljani dist. Volosca". Nije čudo, da je pismo sa tako površnim naslovom lutalo od Voloske do Kastva, gdje ga je župni ured stavio u drugu novu kovertu sa izpravnom adresom, da može doći na pravo mjesto. Bez komentara!

Iz Dubašnice pišu nam 12. t. mj. Naša je občina već pred pol godine razpisala bila natječaj za mjesto občinskoga tajnika, pa, prem se je za to mjesto natjecalo vrstnih ljudi, još ni dan danas nemamo tajnika. Koje će tomu nastati posljedice? Da čujemo!

Kad je zadnji put gosp. c. k. kol. poglavar posjetio našu občinu, pa dobro znajuć, da nam manjka tajnik, toplo je preporučio sakupljenim občinskim zastupnikom, da bi to mjesto podielili nekom plemiću iz Voloskoga, dakako, talijanciu. Čvrsto smo uvjereni, da se neće občinski zastupnici na ovu preporuku obazrieti, jer bi si u protivnom slučaju dali svjedocu siromaštva. Neda se niti pomisliti, da bi ovo zastupstvo, koje je občinu tek oslobodio talijanskog, tajnika, sada ponovno izabralo tajnika Talijana, jer bi to značilo mjesto sjesti na konja; pašti na magarca, isto: tim više, što se za to mjesto može dobiti vrstnih sila i čestitih Hrvata. Ufamo se, da naši zastupnici neće na taj način povrediti svoje hrvatsko čuvsvo, niti zna-

Kud je dozvoljeno, ostaviti gnoj razasuti na polju, a kad ne? Jedna od najvećih pogrešaka jeste ostaviti gnoj za dulje vremena na polju, na kupu ili u stogovima. Najkorisnije je, ako se gnoj razaspe po zemlji, odmah, kad se dovezne na polje.

Drugo je važno pitanje, ako li se ima gnoj podorati, dok ga se je razasulo po zemlji ili se ima pustiti da ostane razisnut? Na onim zemljama, koje su sasvim vodoravne, može se ostaviti gnoj razasut po površini, jer stajanjem, gnoj na površini takove zemlje, inače se sliedeće koristi; gnoj zastire zemlju, zasjenjuje je i hrani ju od sunčane pripeke, odnosno od prevelikog izparivanja vode, dakle od susneža; uzdrži ju vlažnu i brani ju od stezna upliva nagle promjene topline zraka. Po plashem gnoja razavara se i razpada zemlja puno brže i podupuhije, pa se tim bolje pripravlja za sjetvu. Ako pak padne kiša dok je gnoj razasut na površini zemlje, sve one hranive soli, što kiša raztopi iz gnoja, upije zemlja, pa je oduđ i ta korist, što se tim načinom hranive sastavine gnoja jednako razdiela u zemlji.

Isto je tako korisno razasuti gnoj po zemlji ako je smrznuta, ili ako je zadržala tankom naslogom sniega.

Na lakim, pehlim zemljama koristije je, ako se odmah podore gnoj dok ga se dovezne i razaspe po zemlji; a na strmim zemljama mora se također podorati gnoj, dok ga se dovezne i razaspe, jer dodje li kiša, izpere i raznese sve bolje djelove gnoja.

Obrano mlijeke kao pučka hrana. Otkad se u mliječarnama počelo vaditi vrhnje ili skorpuz iz mlijeke pomoću mašine separatora, oduđ ostaje razpoloživo izvrsno obrano mlijeke, jer se separatorom vadi vrhnje iz još posve svježeg mlijeke; pa i obrano mlijeke je posve svježije, samo što mu je vrhnjem oduzeo jedan dio tusta, odnosno masla.

Obrano mlijeke, iz kojeg je izvadjeno vrhnje separatorom, sadrži popriek 4-7% mliječnog sladora i 4-2% proteinih tvari, i dostatnu količinu probavljivih solih.

Ovakovo obrano mlijeke je posve tečno, lako probavljivo, a djeluje razblažujuće na tielo.

U Švedskoj i Norverzkoj piju ovakovo obrano mlijeke za objeda i večere, isto kao mi pijemo vino i pivo. Po gradovima se pučanstvo tuži o skupoci hrane, osobito mesa, jaja i mlijeke, pa traži naslade u alkoholiciom piću, dočim u obranom mlijeke ima izvrsno i vrlo hranivo sredstvo, jer su mliječarke sasvim zadovoljne, kad mogu obrano mlijeke prodati po 2 ili 3 novč. liter.

Što se pučanstvo, osobito po gradovima, posve malo služi ovom jeftinom i tečnom hranom, ima se prepisati samo činjenici, što ne pozna dobrotu i hranivost obranog mlijeke; ali nema dvojbe, da dok gradsko pučanstvo upozna dobrotu obranog mlijeke, da će se za njim jagmiti.

Već su u nekim većim gradovima počeli dieliti obrano mlijeke siromašnijem pučanstvu badava, i rek bi, da će se tim putem doći do obćeg užitka toli jeftine i dobre hrane, kako što je obrano mlijeke. Mnogi optimiste se dapače nadaju, da je obrano mlijeke jedino sredstvo, kojim će se sigurno moći stati na kraj alkoholizmu, koji se sve više širi izmedju siromašnijeg pučanstva gradova. G. P.

Filijačka c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vrijednostnih papirih na 3-dnevni odkaz	2 1/2%
30	3 1/4%
U pismlu na ime uz 4-dnevni odkaz	2 1/2%
30	3 1/4%

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanji papirih austrijske vrednosti, stupaju u kripocit nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra. U Napoleonič na 30-dnevni odkaz 2%, 3-mjesečni 2 1/2%, 6-mjesečni 2 3/4%, 1-letni 3%.

Okružni odjel.

U vrijednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonič, bez kamata.

Doznančnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Trpavnu, Rieku, kao također za Zagreb, Arad, Bielez, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Sohograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vrednostih, diviza, kao također unovčenje kupnab protiv odbitku 1% provizije. Inkaso svih izv. po najumjersnijim uvjet.

Predumotno

Jamčevne listine po depozitu. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu i u drugim gradovima, provizija po jako umjersnijim uvjetima. — Kreditna pisma na kojimod grad.

Učelci u pohranu.

Prima se u pohranu vrednostnih papira, zlatnih ili srebrnih novca, inozemnih novca — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznančnice talijanske, narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnim tečaju.

OGLAS.

Časlin se najaviti častim župnim uredu, da sam svoje skladište svičice preneso, u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svičice iz čistog zadržanog peščinog voska (kakvo su propisane po sv. ohrdniku) uz cijena:

Vostene svičice i dupliro (talijanski sastav)	340
Svičice i dupliro (talijanski sastav)	340
Svičice i dupliro II	240
Tamjan lagrima I	240
II	240
granis	240

Površeno platno za oltare
Sijenji i štakir za vjetni svetlo po oltaru su ciena: — Naručbe u vrednosti od 80 K napred, posiljen franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Jernej Kopač, svećar u Gorici.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta, i crkava, bilo jednostavno ili raskošno, te svakovršno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela i zgradama, kupalištne sobe, ograde, Recla i me, svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadisu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cijenama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajino.

Na zahtjev izradjujemo i nacrtje za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatovic i Franjo Opatić
slikari
Pula, Via Medođina br. 27.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom u Puli

Via dell'Ammiragliato 14

Poblize vjesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotic i dr. ili kod g. V. Gruma u Puli.

Javna zahvala

Srcem punim žalosti, potpisani se zahvaljuje ovime svim onim, koji su svojom blagom rieči, prisutnošću, posjetom i drugačije nama uciviljenim ublažili donekle našu preduhoku žalost radi smrti skrbnog našeg supruga, dobrog oca, dotično tasta

FRANA OSOJNAKA, posjednika i trgovca,

koji je u noći dana 10. aprila, providjen svetotajstvi umirućih, preminuo: Napose naša hvala go nacelniku Kastva Mirku Jelušiću u obč. zastupnikom i županom, te svim onim čitave Kaštavštine, koji su sudjelovali i prisustvovali spovedu i pogrebu: Njima platio Svevišnji djelo miloerdja stostruke, a nama prežalostnim podielio utjehe!

PERENIČI, dne 13. aprila 1900.

Jesko Gregurica, Marija Osojnak, Vjekoslav Bonočić, Marija udala Bačić
Vjekoslav Bačić, supruga, sinovi, Terzija udala Gregurica, Ivica, Franjo, Vjekoslav, kći.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasljednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih lijekova nekoji obće prokušani i vrlo korisni, osobito preporuke vredni lekovi:

Mazilo protiv kostobolih ili protiv reumatizma, kalciju i magnezija, 100% čist, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno.

Silicijeva voda za krv i za prsu, kojom se liječi krv, krvne žile, srce, pluća, i drugi dijelovi krvotoka, 100% čist, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno.

Pojaceno svedske kapije ili svedske životna tinktura (Lobes-cen), 100% čist, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno.

Prava za blago za muškarce, žene i djecu, 100% čist, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno.

Finna smrekova esencija (Fichtenschnitt) za cijeđenje i kiseljenje, 100% čist, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno.

Mast protiv koprivice, 100% čist, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno.

Antiseptična voda za tuširanje i čišćenje, 100% čist, 100% korisno, 100% djelotvorno, 100% sigurno, 100% neškodljivo, 100% pouzdano, 100% pristupačno, 100% jeftino, 100% dostupno.

Učelci u pohranu i drugi finansijski poslovi.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svih tiskanica za župne i občinske urede, kao također pisaceg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice za štedovna i zajmovna društva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bitjeluje također knjige itd.